

O Mystifikaci 'Já' v Neo – Východních Kultech Meditace

Duchovní Manifest pro Náš Věk

Peter Wilberg

Překlad Jiří Krutina

*Mystifikace je hlavním nástrojem těch, kteří chtějí být vůdci; demystifikace je naopak nástrojem člověka, který se chce stát svým vlastním mistrem... Snad jednou z největších tragédií lidské zkušenosti je to, že zatímco demystifikátor ovlivňuje jednotlivce, mystifikátor manipuluje celými zástupy lidí. Thomas Szasz (1973), *The Second Sin**

Základní otázky

Na celém světě existují kulty osobností 'duchovních učitelů', kteří okolo sebe vytvářejí kvazi náboženské 'meditační' skupiny a komunity. Mnohé se zakládají na východních myšlenkových proudech a 'duchovních tradicích' a používají cizokrajnou terminologii v sanskrtu nebo jazyce pálí, aby své nauce dodali exotické tajemno a auru nezpochybnitelné duchovní autority. Všechny tyto kulty se však bez výjimky vyznačují téměř naprostou absencí nepřetržitého a hlubokého filozofického a meditativního dotazování. V některých meditačních skupinách není jejich účastníkům pouze zakázáno klást otázky, ale dokonce i diskutovat o konceptech a praktikách, které je jejich vůdci učí, a to buď z principu, nebo po dobu trvání daného 'kurzu' či 'semináře'.

Kromě toho — a to je neméně důležité — se často vůbec nemluví o zcela zásadní záležitosti, a sice samotných OTÁZKÁCH, na které mají tyto 'duchovní' nauky a praktiky poskytovat ODPOVĚDI. Místo toho buď učitelé i jejich stoupenci přijímají danou nauku bez nejmenších pochyb a otázek, nebo jsou případné dotazy redukovány na různé formule, například otázku 'Kdo jsem?', nebo sliby, že se skutečně jedná o pravou 'stezku' k... (?)

Také se například předpokládá, že všichni členové takových meditačních kultů a účastníci podobných seminářů již 'znají', BEZ SEBEMENŠÍHO DOTAZU či zmínky, jejich význam, smysl, účel a životní hodnotu. Stejně tak se často předpokládá, že všichni již oceňují a 'chápejí' pozitivní hodnotu pojmů jako 'sebe dotazování', 'vědomí sebe sama', 'seberealizace', 'osobní vývoj' atd.

V konečném výsledku si nikdo nepoloží ani tu NEJZJEVNĚJŠÍ otázku, a to k čemu

jsou všechny tyto východní meditační praktiky a ‚duchovní‘ jazyky a nauky, které se s nimi pojí, dobré a jaký přínos mají pro jednotlivce či pro svět, nebo jaké OTÁZKY by měly člověka motivovat k tomu, aby se byl jen pustil do ‚hledání‘ ‚ODPOVĚDÍ‘, jež tyto kultury a jimi předkládané nauky přináší! Proto budu v této eseji definovat jednu významnou dimenzi ‚mystifikace‘ JAKO tuto tichou dohodu spočívající v nabízení hledajícím ODPOVĚDI v podobě ‚duchovních‘ nauk a meditačních praktik, přičemž se nikdo neobtěžuje prozkoumat nebo alespoň jasně zmínit:

1. stěžejní - základní otázky, které tyto ‚odpovědi‘ mají OBJASŇOVAT,
2. SMYSL a ÚČEL těchto odpovědí: jejich přínos a hodnotu pro život jednotlivce a světa.

S tímto opomenutím tázat se, do hloubky prozkoumávat nebo i jen jasně zmínit OTÁZKY, na něž různé duchovní nauky nabízejí svůj vlastní druh ‚odpovědí‘, se pojí stejně časté opomenutí **zkoumat samotný JAZYK, kterým jsou ‚odpovědi‘ at‘ již v podobě nauky nebo instrukcí k meditačním praktikám sdělovány. (mé zdůraznění, JK).** Tento nedostatek vědomí a opomenutí zkoumat společný jazyk neboli ‚skupinovou řeč‘ sdílenou v meditačních kulturních činnostech často vede k další formě MYSTIFIKACE, a to používání jazyka, jenž zcela jasně obsahuje mnohem více OTÁZEK, než jich ‚zodpovídá‘ – tedy něco naprosto zřejmé komukoli s alespoň základním vzděláním v jasném filozofickém myšlení a dějinách filozofie.

Výsledkem zmíněných opomenutí často bývá rádobý ‚filozofická‘ duchovní nauka podaná v jazyce, který nedává z filozofického hlediska zhola žádný SMYSL - a jež je ve skutečnosti plná nevyslovených či nezodpovězených otázek, nebo dokonce logických protikladů. Podobné nauky, obzvláště ty, které se zakládají na neo-východních myšlenkových proudech, nelze označit za nic jiného než ‚pseudofilozofie‘.

Kromě toho z nich často doslova číší naprosto neuvěřitelná a zarážející neznalost dějin východní i západní filozofie, obzvláště pak západní filozofie dvacátého století. Tato neznalost bývá maskována aurou mysticismu, obklopující pojmy přejaté výhradně z východních jazyků, které jsou často doprovázeny ‚překladem‘ do evropských jazyků, jako by tím snad slova či fráze v evropských jazycích získávaly jakousi vyšší ‚mystickou‘ autoritu. Jedná se jen o další formu ‚mystifikace‘. Jak jistě všichni, kteří studovali mé spisy o ‚meditaci‘ a indickém myšlení, dobře vědí, sám jsem vždy usiloval o pravý opak.

Je pravda, že ve svých knihách, spisech a na webových stránkách ‚Nové jógy vědomí‘ a ‚Principu vědomí‘ TAKÉ popisují řadu meditačních praktik v podobě jistých technik či návodů, ‚JAK NA TO‘. Když si však mé práce přečtete pečlivě, zjistíte, že všem těmto popisům vždy předchází zcela zásadní otázky (CO?). Proto také řada mých esejí nese názvy, které se táží, „Co je ‚Jóga‘?“, „Co je ‚Tantra‘?“, „Co

je 'Prána'?', "Co je Advaita?", "Co je 'Meditace'?", "Co je 'Tělo'?", "Co je 'Duše' a 'Duch'?", "Co je 'Vědomí'?" atd. Činím tak nikoli proto, že bych měl nedostatek takzvaných mystických zkušeností, ale proto, že hlavním cílem mého učení je mimo jiné i DEMYSTIFIKOVAT jazyky východních a neo-východních učitelů a jejich nauk. Můj postup spočívá v kritickém ZKOUMÁNÍ jejich základních pojmů, terminologie a frazeologie. Nejedná se o pouhé 'akademické' nebo 'intelektuální' cvičení, mým cílem je dosáhnout:

1. zcela nového chápání PODSTATY těchto pojmů a terminologie,
2. zcela nové ZKUŠENOSTI této podstaty a
3. jasného pochopení ŽIVOTNÍHO VÝZNAMU A RELEVANCE takových zkušeností pro jednotlivce, svět a mezilidské vztahy.

Ve svých pracích jsem například dlouho zkoumal, co je myšleno prostým pojmem 'tělo'. Je 'tělo' jednoduše něco, co si 'uvědomujeme' a cítíme, nebo jsou všechna "těla" v podstatě těla KOHO ČEHO vědomí — cítícího vědomí? Jaký pak má smysl hovořit o tělech (nebo dokonce specifických tělních orgánech jako 'srdce') jako BUĎ 'fyzických', NEBO 'duchovních', 'astrálních' či 'éterických', a jaký to pro nás představuje přínos? Co když je tradiční klasifikace těl na 'fyzická' a 'duchovní', 'hrubohmotná' a 'jemnohmotná', 'astrální', 'éterická' či 'příčinná' jen další formou MYSTIFIKACE, jejímž účelem je zatemnit PODSTATU tělesnosti takovým způsobem, abychom ji nemohli zakoušet a abychom nemohli zakoušet ani skutečnost, že **"tělo JE vědomí"** (mé zdůraznění JK) (Castaneda)?

Proto mi připadá opravdu smutné, že se tolik amerických a etnicky evropských učitelů snaží 'přikrášlit' hávem a 'autoritou' esoterických či východních 'filozofických' pojmů, terminologií a jazyků. Obzvláště smutné je to z toho důvodu, že mnoho málo známých, ale nejlepších VÝCHODNÍCH filozofů se již déle než sto let obrací na Západ, kde v EVROPSKÉM myšlenkovém proudu dvacátého století (a především v díle Martina Heideggera) nacházejí dosud netušené KLÍČE k chápání svých VLASTNÍCH asijských a východoasijských filozofických tradic a jazyků. Celá situace je ještě smutnější, když se setkáme s učiteli, vycházejícími z neo-východních proudů, kteří používají výrazy jako 'vědomí', 'duch', 'duše', 'mysl', 'ego', 'meditace', 'subjekt', 'objekt' atd., a vůbec si však neuvědomují, že VŠECHNA tato slova jsou EVROPSKÉHO původu, mají svou specifickou historii v EVROPSKÝCH myšlenkových proudech a význam, který nelze od této historie a s ní se pojících jazyků libovolně ODDĚLIT. **Z takové nevědomosti může vzniknout pouze zmatek, protiklady a mystifikace.** (mé zdůraznění JK) Jako příklad poslouží veškeré rozpravy o rozpouštění takzvaného 'ega' a dosažení autentické zkušenosti takzvaného pravého Já neboli 'vědomí JÁ JSEM'. Nikdy však není jasně řečeno, že výraz 'ego' nepochází z východních jazyků, nýbrž z LATINY, a jednoduše znamená 'já'.

Vraťme se ale ke zcela základním otázkám, které si nikdo neklade, nebo dokonce

nikoho ani nenapadnou. Teprve po dvou tisících letech vývoje EVROPSKÝCH filozofických proudů formuloval Martin Heidegger, významný myslitel dvacátého století, v tomto kritickém období evropských dějin dvě NAPROSTO zásadní otázky a pustil se do jejich zkoumání.

1. Proč VŮBEC NĚCO existuje (včetně 'vědomí'), a ne NIC?
2. Co to v podstatě znamená, že VŮBEC NĚCO 'je' nebo 'existuje' (včetně jakéhokoli 'Já', které o sobě může říci 'JÁ JSEM')?

Z tohoto důvodu otázky jako 'Kdo jsem Já?' nebo pojmy jako 'JÁ JSEM' nebo 'VĚDOMÍ JÁ JSEM' již nemohou ani ZAČÍT přinášet 'odpovědi' na ty nejzákladnější dotazy. Místo toho se těmto otázkám zdaleka VYHÝBAJÍ — otázkám, které se táží po nejzákladnější povaze 'bytí', 'jsoucnosti' či 'existenci já' jako takové.

Heidegger nám neposkytuje konečné a autoritativní 'odpovědi'. Místo toho otevírá Pandořinu skříňku, z níž se hrnou další OTÁZKY. Tyto otázky, pokud jsou skutečně chápány JAKO otázky, nám otevírají stále hlubší ZKUŠENOST TOHO, po čem se táží. Je tomu tak proto, že jakákoli filozofická 'odpověď' či **meditační návod, 'JAK NA TO', mají jen takovou hloubku jako naše meditativní TÁZÁNÍ SE na 'CO', které nás pak vede k živoucí ZKUŠENOSTI toho, na co se tážeme. (mé zdůraznění JK.)**

To platí i pro to, co nazýváme 'ryzím vědomím', 'já' a 'sebedotazováním', neboť chápeme-li naše 'pravé' já jako totožné s 'vědomím' či 'ryzím vědomím' (vědomím 'jako takovým' nebo 'samotným' vědomím), pak toto vědomí nemůže Z PRINCIPU být naším 'majetkem' či něčím, co patří danému já. Také nemůže být OBJEKTEM jakéhokoli vědomého 'pozorování' nebo 'dotazování' — a to ani (či spíše OBZVLÁŠTĚ) pokud se jedná o takzvané 'sebedotazování'.

Z tohoto důvodu 'sebedotazování' nebo 'sebezpozorování' — ať již je jakkoli 'vědomé' — okamžitě implikuje DUALITU mezi pozorujícím či tazajícím se 'já' nebo 'vědomím' a pozorovaným 'já' nebo 'vědomím', a tak eliminuje totožnost či jednotu já se samotným vědomím, ačkoli právě tato jednotu má být kýženým cílem praxe 'sebedotazování'.

Kvazivýchodní filozofické směry, které učí praxi 'sebedotazování', se dopouštějí zcela zásadní chyby, neboť reprodukují falešnou, ale po staletí přetrvávající ZÁPADNÍ představu, že vědomí je MAJETKEM ČI AKTIVITOU pozorujícího 'ega' či 'já' neboli takzvaného 'subjektu' vědomí, který kolem sebe vidí a vnímá svět skládající se z 'objektů'. Tento zastaralý DUALISMUS mezi subjektem a objektem se pojí s identifikací údajně vědomě 'pozorujícího' či 'tazajícího se' SUBJEKTU vědomí ('já' neboli 'ega') se samotným 'bytím' jednotlivce.

To, co nazývám ‘Principem Vědomí’, však naprosto ODMÍTÁ existenci ‘subjektů’ a ‘objektů’ vědomí, neboť vnímá skutečnou povahu vědomí (‘ryzího vědomí’) jako subjektivitu či vědomí BEZ jakéhokoli ‘subjektu’ či ‘bytí’, které by mohlo vědomí vlastnit. Z hlediska ‘Principu Vědomí’ jsou také všechny takzvané ‘objekty’ chápány jako vyjádření samotného vědomí.

Připomeňme si základní FILOZOFICKÁ a LOGICKÁ východiska ‘Principu Vědomí’:

1. Veškerých věcí, bytostí, subjektů a objektů, sebe, já či ega si můžeme být vědomi jen díky ‘prvotní’ existenci samotného VĚDOMÍ.

2. Z toho logicky vyplývá, že samo toto VĚDOMÍ nemůže z principu být:

(a) VLASTNOSTÍ žádné bytosti, subjektu, já či ega, které si uvědomuje

(b) PRODUKTEM žádného ‘objektu’, který si uvědomuje (například těla nebo mozku).

3. VĚDOMÍ také logicky nemůže být OBJEKTEM ‘pozorujícího’ či ‘dotazujícího se’ subjektu, já či ‘ega’.

4. VĚDOMÍ neboli ‘subjektivita bez subjektu’ je z principu jediným ZAKUSITELEM, nikoli jakýmkoli ZAKOUŠENÝM ‘já’ či ‘egem’.

V kontextu těchto Principů vědomí je z filozofického hlediska koncept ‘sebe si vědomého vědomí’ holou absurditou, neboť samotný výraz ‘vědomí sebe’ mylně směšuje dvě v zásadě odlišná a protichůdná chápání vztahu mezi ‘vědomím’ a ‘já’ (mé zdůraznění JK):

1. Správné pochopení, že vědomí obsahuje vědomí KOHO ČEHO jakéhokoliv já či identity.

2. Mylnou představu, že jisté ‘já’ ‘vlastní’ vědomí jako svou osobní výlučnou vlastnost či majetek.

BEZ DŮSLEDNÉHO FILOZOFICKÉHO MEDITATIVNÍHO MYŠLENÍ, PŘESNÝCH PRINCIPŮ A JASNĚ DEFINOVANÝCH ROZDÍLŮ (viz výše) se meditační praxe založená na nesouvislých a zmatených promluvách, jež nacházíme například v učení Ramany Mahářiših a v naukách dalších pseudofilozofů a duchovních učitelů, pojí s VÁŽNÝM NEBEZPEČÍM. Již jsme si ukázali, že Mahářiših filozofie spočívající v ‘sebedotazování’ a

1. automaticky naznačuje dualitu mezi dotazujícím se ‘já’ a onom ‘já’, po jehož existenci se táže,

2. jasně nedefinuje pojem 'ego' (což jednoduše znamená 'já') a
3. a dokonce hovoří o 'pozorujícím vědomí' či 'pozorovateli' JAKO o 'já', čímž se vrací k zastaralé představě o 'já' jako o 'subjektu' vědomí.

Obzvláště třetí bod je třeba pečlivě prozkoumat (a tím se EVROPSKÉ myšlenkové proudy zabývají již MNOHO LET), neboť řada učitelů, navazujících na neo-východní duchovní tradice, stále klade důraz na to, aby se jejich žáci ztotožnili se svým takzvaným 'skutečným já' neboli jistým 'já' či 'subjektem' vědomí. Vše ostatní se jim pak jeví jako svět plný 'objektů' vědomí, od nichž mají podle svých učitelů vědomí odtahovat. Tímto způsobem je jim praxe ODDĚLOVÁNÍ se od těla, intelektu, smyslů a světa falešně předkládána jako stezka k 'vyššímu vědomí' nebo hlubšímu vědomí 'já'. **Taková praxe je však vysoce nebezpečná, neboť může vést ke vzniku závažných psychologických poruch či jejich zhoršení. (mé zdůraznění JK).**

Vědomí nebo disociace?

Hamanjit Singh se ve svém posudku jistého kultu, zabývajících se meditační praxí Vipassana, o podobných 'disociačních' praktičkách, jež jsou podle něj v indické kultuře a 'duchovní' praxi již dlouho nekriticky přijímány, a to včetně 'jóga', které se údajně zakládají na 'advaitické' či 'nedvojné' filozofii, vyjadřuje následujícím způsobem:

„Stejně jako je tomu ve všech ostatních duchovních disciplínách, ústředním bodem je zánik ega neboli já s malým ‚já‘ a splynutí s Absolutnem neboli Já s velkým ‚j‘. V buddhistické terminologii je stezka popisována jiným způsobem, od Nevědomosti a Připoutanosti k Osvobození, oba přístupy jsou však v podstatě stejné. Disociační duchovní praxe jsou v Indii provozovány již dva tisíce let a za tu dobu změnily duši národa natolik, že lidé přikládají dění ve vnějším světě důležitost v přímé úměře k tomu, do jaké míry ovlivňuje jejich vlastní životy.

Vědomí, že existují i jiné subjektivní bytosti a z toho plynoucí potřeba občanské zodpovědnosti a jistého řádu, v indické společnosti pochopitelně chybí. Indická duše je od světa již do jisté míry odloučena. Disociační praktičky, které slibují, že z žáka udělají ryzí pozorující vědomí, jsou pro indickou mysl velmi atraktivní, neboť indická duše vidí všude kolem sebe utrpení a touží po individuálním, solipsistickém... způsobu, jak nalézt štěstí, ať již jakkoli iluzorní povahy. V moderní psychiatrii je disociace považována za poruchu. Podle čtvrtého vydání Diagnostického a statistického manuálu duševních chorob, který je v psychiatrii považován za světový standard, je depersonalizační porucha klasifikována jako specifická choroba spadající pod disociační poruchy. Pacienti trpící touto disociační poruchou zakoušejí epizody, kdy se cítí odděleni sami od sebe. Vipassana a další disociační praktičky

[včetně sebedotazování] usilují o oddělení 'já' od těla, aby 'já' mohlo nerušeně spočívat v blažené sféře plné míru a štěstí, prosté vsí tělesnosti. Problém utrpení je zcela skutečný. Je však možné, že jeho řešení leží jinde než v disociaci či odloučení se od světa.“

Mnoho lidí na Západě také vyhledává duchovní skupiny a učitele když se cítí duševně nebo emočně rozrušení, zranění, izolovaní nebo v tísnivých životních situacích, neboli v 'depresi'. Pro takové jedince mohou duchovní skupiny poskytnout utěšující pocit sounáležitosti a pocit že 'někam patří' – ale to **NENÍ NÁHRADA** za individuální sociální vztahy – nebo za opravdu hluboké individuální poradenství a terapii, která povzbuzuje jedince k plnému procítění a přijetí jejich emočních pocitů a vybízí k prozkoumání jejich smyslu, nikoliv jejich negování jakýmkoliv způsobem.

Navíc mystifikující kultury tichých skupinových meditací, ve kterých každý člen medituje pouze na své 'já' mohou často omezovat nebo dokonce aktivně **OMEZUJÍ** kultivaci individuálních vztahů mezi členy takových skupin – a tak ve skutečnosti omezují kultivaci vědomí ve svých nejdůležitějších dimenzích života – jako ztělesnění relačního – vztahového vědomí.

V tomto kontextu, učitelé, kteří pěstují **ODDĚLOVÁNÍ** od 'těla' a 'mysli' (**at' přímo nebo nepřímo svou formou jazyka výkladu, poznámka JK**) jsou **NEJVÍCE NEBEZPEČNÍ** – obzvláště pro lidi, kteří mohou být velmi **VYDĚŠENÍ JEJICH DUĚVNÍMI NEBO TĚLESNÝMI STAVY BYTÍ**, ale kterým se současně nedostává osobní pomoci a asistence v překonání jejich **STRACHU** z těchto stavu a pomoci k prozkoumání jejich vnitřního smyslu a významu.

V kontrastu s tím, mé vlastní učení zdůrazňuje, že vědomí všeho toho, co zakoušíme a poznáváme ('pozorující vědomí') není samo konečné uvědomění – ale spíše něco, co nám dává pouze pocit **DOSTATEČNÉHO BEZPEČÍ**, abychom mohli jít hlouběji do našich těl a emocí – a mohli je cítit **VÍCE INTENZIVNĚJI** a nikoliv méně. (**Toto mé opakované nabádání a zdůrazňování v mých pracích bylo některými vykládáno jako „ztotožňování se s tělem, poznámka JK**). Toto učení také poukazuje na to, že každé rozrušení, každá myšlenka nebo emoce je, samozřejmě, **STEJNĚ TAK** důležitým dotazem – otázkou **SAMOU O SOBĚ** o tom, čeho je určité konkrétní vzrušení, myšlenka nebo pocit přímo nebo nepřímo **VĚDOMÍM NĚČEHO** – co nám něco říká o našich životech.

Pocity/city jsou něco, co 'máme' nebo 'zakoušíme'. Pociťování/cítění je něco, co děláme - nebo přesněji: pociťování a cítění jsou sami **NEJZÁKLADNĚJŠÍMI AKTIVITAMI** toho, co nazýváme 'ryzím vědomí'. (**Pokud naopak stále zdůrazňujeme „pozor na city“ aby nám neunikl ani jeden a nechápeme samotnou základní aktivitu duše, jako pociťující vědomí, tak celou dobu negujeme jeho základní schopnost (śakti), a pak máme nestále problém s 'city', poznámka JK.**)

Proto volba cítit cokoliv co právě pociťujeme je nejmocnější akt vědomí a primární prostředek – vyjádření života a sebe – prožívání. Mé základní pravidla žití jsou proto: ZVOL nejenom být vědomím ale plně pociťuj jakoukoliv emoci/pocit co cítíš – ba pociťuj je VÍCE a přímějším způsobem – ve svém těle a celým tělem.

Vědomí je podstatou a zdrojem všeho, co zakoušíme v životě a jako ŽIVOT. Proto všechny takzvané ‘duchovní‘ nauky a učení, které ODDĚLUJÍ ‘ryzí vědomí‘ od jeho vyjádření v ŽIVOTĚ našich myslí a tělech — a stejně tak vztahové či relační vědomí, vědomí těla a smyslů, ekonomické a politické vědomí, duševní a intelektuální vědomí, lingvistické a filozofické vědomí — nevedou k obohacení, ale naopak OCHUZUJÍ naši žitou zkušenost vědomí a tím i život sám.

Výsledkem takových skupin, ve kterých jsou členové vedeni, nebo učeni přímo či nepřímou oddělovat trans – personální dimenze vědomí od osobního a inter - personálního vědomí je v konečném výsledku ten, že JEDINEČNÉ INDIVIDUÁLNÍ potenciality a schopnosti vědomí členů takových skupin jsou spíše ZAKRNĚLÉ a potlačené, než oceňovány, kultivovány, rozvíjeny a naplněny. A to vše ve jménu ‘JÁ‘ — ústředního ‘memu‘ indického myšlenkového proudu – který je ale zbaven své esence.

Dospíváme tedy k závěru, že to, co je třeba ‘zkoumat‘, JE skutečně ‘Já‘ – ale formou meditativní zkoumání, při kterém badáme, klademe si otázky a dekonstruuujeme — ne pouze v tiché meditaci, **ale také prostřednictvím hlubokého meditativního myšlení a dialogu** (mé zdůraznění JK) — MYSTIFIKACI či klam, jímž je v neo-východních meditačních praktikách ‘sebe - zkoumání‘ pojem ‘Já‘ opředen. **Neboť tato mystifikace je pouze zrcadlový obraz redukce Já na zneužívanou komoditu vykořisťovaných konzumentů na Západě.**

Leč, byly to velcí evropští myslitelé dvacátého století, v první řadě Martin Heidegger a Martin Buber, každý svým vlastním způsobem a ve zcela novém a odlišném slova smyslu rozpoznali význam a důležitost ‘sebedotazování‘. Jdu v jejich šlépějích a jsem si vědom, že jelikož jsme každý vpravdě jedinečnou, individuální částí, vyjádřením, ztělesněním a zosobněním Božského Univerzálního Vědomí, spočívá naše božství a samotná podstata našeho ‘bytí‘ právě v neomezených dimenzích naší INDIVIDUALITY, nalézt ji však můžeme pouze prostřednictvím vztahů a meditativních dialogů s ostatními jedinci, NIKOLI tím, že budeme sedět v řadách za sebou, uzavření ve své vlastní ‘bublině‘, A MÍSTO TOHO, ABYCHOM SE NAVZÁJEM SETKÁVALI TVÁŘÍ V TVÁŘ, budeme všichni hledět na vyvýšené pódium, na kterém sedí exaltovaní ‘duchovní‘ učitelé či ‘guruové‘.

O Ramanu Mahárišim a Otázka Jazyka

U velmi uznávané a ctěné osoby Ramany Mahárišiho se setkáváme s klasickým případem jinak vysoce uvědomělého jedince, který se však — i ve dvacátém století

— nedokázal osvobodit od kulturně podmíněné myšlenkové nevědomosti a nesvobody ve vztahu k TĚLO A SVĚT NEGUJÍCÍM DOGMATŮM, děděných ze středověkého a před středověkého hinduistického ‚fundamentalismu‘. Proto hovoří o těle jako o něčem, co je ‚neživé jako kus dřeva‘ a je jen ‚zdrojem utrpení‘. Toto kvazi buddhistické ztotožnění tělesného života a prožívání výhradně s utrpením může být pravdivé pro masy indických rolníků — nevolníků, kteří po celá staletí trpěli feudálním vykořisťováním, nebo pro současné pracovníky trpící podobným vykořisťováním v kapitalismu. **Ale znamená to proto, že je řešením a hledanou odpovědí odtotožnění/oddělení od ‘těla‘ a od ‘mysli‘?**(mé zdůraznění JK) Neměli bychom spíše hledat vysvobození jedinců z globálních sociálních podmínek, které činí jejich přežití závislé na formách práce, které ZBÍDAČUJÍ jejich smysly, STRESUJÍ jejich těla až k nemocem a také OTUPUJÍ JEJICH SMYSLY a OTUPUJÍ a ZNECITLIVUJÍ JEJICH MYSLI a to daleko účinněji než jakákoli podoba odtotožňující/disociativní ‚meditace‘ nebo psychiatrické léky, a TÍMTO ZPŮSOBEM ničí jejich vnímání sebe sama a sebezžívání?

Maháriši je také klasickým příkladem východního duchovního učitele, který sice žil ve dvacátém století, ale mluvil a psal, jako by se zasekl někde v minulosti. (mé zdůraznění JK) Vůbec nevěnoval pozornost významným historickým změnám a událostem, jež se od středověku ve společnosti odehrály, včetně těch, k nimž došlo během jeho života, a nezmiňoval se o nich. Zároveň se zdá, že vůbec nevěděl o nejvýznamnějších a nejradikálnějších evropských filozofech, myslitelích a učitelích působících v průběhu posledních tří století, a ani se o ně nijak nezajímal. Mám na mysli například Marxe a Nietzscheho, o ostatních, kteří žili ve stejné době jako Maháriši, ani nemluvě. U těchto filozofů a myslitelů nacházíme jasnější a hlubší pochopení jak v oblasti světských věd a poznání tak i ‚duchovního‘ vědomí a vhledu než u všech Mahárišiů (východních a neo-východních učitelů jako byl on) dohromady. Tito filozofové - myslitelé neztotožňují zjednodušeně veškeré myšlení pouze s ‚nesvobodou‘, což je velmi absurdní a primitivní přístup. Jejich moudrost a způsob uvažování se naopak vyznačuje tím, že usiluje o osvobození samotného myšlení. Kromě toho napadají a kritizují patologické společenské struktury, které nesvobodné nevědomé myšlení přináší, zatímco učitelé východního či neo-východního typu se od dopadu takových myšlenkových struktur na jednotlivce i celou společnost raději distancují. Tito evropští myslitelé usilují v prvé řadě OSVOBODIT JEDNOTLIVCE – nikoli od myšlenek, pocitů a jejich vlastních těl, ale od patologických společenských a ekonomických struktur a žebříčků hodnot a přesvědčení, které tyto systémy vytvářejí, vyjadřují a šíří vlivem nevědomého nesvobodného myšlení.

Co si tedy máme myslet o ‚učiteli‘, který, na rozdíl od svých evropských vrstevníků, neříká nic podstatného o skutečných životech a obtížích, jimž musí lidé v dnešním světě čelit, a až příliš skutečných událostech, které zakoušejí. Jaké právo má člověk, který NEMÁ CO ŘÍCI O OBOU SVĚTOVÝCH VÁKLÁCH a lidech, kteří je zažili duševně i tělesně, mluvit o světě jako o ‚iluzi‘. Veškeré osobní prožívání a zkušenosti

jsou PLATNÉ. A nezahrnuje snad veškeré osobní prožívání a zkušenosti vnitřní dimenze VÝZNAMU/SMYLU, a to jak pro jednotlivce, tak i pro společnost, které je možné prozkoumat jen prostřednictvím hlubokého meditativního myšlení, založeném na vlastní zkušenosti? Pokud tomu tak skutečně je, kde je tedy v Mahárišiho učení alespoň jediná známka, že takový VÝZNAM skutečně hledal? Místo toho jeho učení redukuje ‘smysl života’ na transcendenci a vysvobození ze zrozování a neguje život jednotlivce a jeho žité zkušenosti. Rád bych tedy věděl, co smysluplného by takový Maháriši mohl říci například oběti holocaustu, dělníkovi v čínské továrně společnosti Apple, kterého nelidské pracovní podmínky dohnaly k sebevraždě, nebo Palestinci, živořícímu v ruinách Gazy? Co by asi dnes řekl svým vlastním krajanům, jimž nyní vládnou hinduističtí konzervativní politici, kteří by pravděpodobně SOUHLASILI S KAŽDÝM JEHO SLOVEM, přesto by však i nadále vedli válku proti Naxalitům, levicově orientovaným rolníkům a partyzánům, kteří chtějí jen půdu, jídlo a vodu.

A máme snad věřit, že jediným SMYSLEM života každého jednotlivce je skutečně pouze vysvobození z koloběhu zrozování? A i kdyby tomu tak bylo, můžeme opravdu nazírat vysvobození z koloběhu zrozování odděleně od každého jednotlivého života, chápaného jako jedinečný, individuální proces učení se, oplývající osobním významem? Domnívám se, že nikoli. Ostatně i Martin Buber píše:

„Každý člověk narozený v tomto světě představuje něco nového, něco, co nikdy předtím neexistovalo, něco původního a jedinečného... Pokud by na světě byl někdo jako on, pak by nebylo potřeba, aby se zde narodil.“

Bůh skutečně JE vědomí. Avšak božské ‘nad - osobní’ Vědomí, které je Bohem, se TAKÉ ze všeho nejvíce chce INDIVIDUALIZOVAT jako všechny bytosti, PERSONIFIKOVAT jako všechny osoby, nechat ze sebe POVSTÁVAT všechny světy a ZTĚLESŇOVAT se jako všechna těla, neboť může sama sebe poznávat a zakoušet jedinečně jako ‘Já’ — ‘SVÉ JÁ’ — prostřednictvím ZAKOUŠENÍ svých vlastních nesčetných individualizací, světů, personifikací a živoucích ZTĚLESNĚNÍ. Nietzsche ve své knize *Tak pravil Zarathustra* píše:

„Je více rozumu v tvém těle nežli v nejlepší tvé moudrosti.“

Friedrich Nietzsche, „O těch, kdož povrhují tělem“.

Chápejte prosím mé hledisko. Vážím si díla Ramany Mahárišiho, a to i přesto, že když čtu jeho spisy, nacházím v nich tolik filozoficky neprobádaných pojmů, jazykových obrátů, a dokonce i zcela rozporuplných výroků, že by bylo potřeba napsat celou knihu, která by všechny tyto zmatky a rozpory objasnila a uvedla na pravou míru. Jestliže však neo-východní meditační kultury považují veškeré myšlení za ‘nesvobodu’, chybí jim prostor jak pro trpělivé MEDITATIVNÍ myšlení, které svobodně povstává jako dar vědomí, tak i pro komparativní a KRITICKÉ, ZVÍDAVÉ rozjímání. Právě meditativní, zvědavé a bádající, komparativní, a dokonce i kritické myšlení však je a vždy bylo nejbohatším a nejmocnějším zdrojem autentického

dialogu a komunikace mezi lidskými bytostmi, jež přináší hlubší uvědomění.

„Tázání je zbožností myšlení.“ Martin Heidegger

MÉ nejdůležitější poselství — a poselství Martina Heideggera — je velmi prosté: než můžeme vůbec začít cokoli tvrdit (nebo naopak popírat) O ‘myšlení’, ‘meditaci’, ‘mysli’, ‘těle’, ‘egu’, ‘já’, ‘vědomí’, ‘bytí’, ‘duchu’, ‘srdci’, ‘Bohu’, ‘práně’, ‘samsáře’, ‘advaitě’, ‘gunách’, ‘šakti’ apod., musíme si, stejně jako Heidegger, nejprve opět položit **PODSTATNĚ ZÁKLADNĚJŠÍ OTÁZKU**: co vlastně **VŠEMI** těmito slovy či pojmy myslíme a co tvoří jejich skutečnou podstatu? Jedná se o zcela zásadní otázku. Proč? Protože jednou z **NEJVĚTŠÍCH** překážek, jež nám brání v uvědomění a skutečném vhledu, je přesvědčení, že stejně jako běžně používané **SLOVO** či **POJEM** označuje něco určitého, tak také musí existovat ‘**NĚCO**’, co danému výrazu ‘odpovídá’. Abychom tedy mohli vytvořit nový a hlubší **JAZYK VĚDOMÍ** (a spolu s ním i novou a hlubší **PRAXI** vědomí), potřebujeme **V PRVNÍ ŘADĚ** nové a hlubší tázající se **VĚDOMÍ JAZYKA**. V převratné evropské praxi vědomí, která se nazývá ‘fenomenologie’, to **NA PRVNÍM MÍSTĚ** znamená vkládat všechna taková slova a pojmy do jednoduchých uvozovek a nikoli jednoduše **PŘEDPOKLÁDAT** (jak činí většina lidí, a dokonce i většina ‘duchovních učitelů’), že již víme, co daný výraz znamená, že již to je všem zcela jasné, a proto se jím není třeba dále zabírat a tázat se po jeho významu.

Závěr

Přátelé a druzi, bratři a sestry v duchu: nepřišel čas říci sbohem těmto neosobním východním praktikám, které vás zbavují vlastní individuality a zanedbávají vztahově relační dynamiku? Ať již mluvíme o Indii nebo o Číně, Východ se čím dál více podobá Americe. Podobně je tomu v Evropě, kde imperialistický Moloch Amerikanizmu a Monoteismus Peněz ničí a zadupávají do země vše, co má skutečnou cenu a hodnotu. Nepřišel tedy nejvyšší čas, abychom si opět začali vážit svých vlastních Evropských ‘Mistrů’ a přestali uctívat fotografie nebo si věšet na zdi plakáty jistých uctívaných polonahých indických ‘guruů’ dvacátého století — guruů, jako Ramana Maháriši a další?

NENÍ NA ČASE NECHAT NOVÉ ZÁŘÍCÍ VHLEDY A HVĚZDY MOUDROSTI POVSTAT U NÁS – ZE SRDCE EVROPY SKRZE BOHATSTVÍ UNIKÁTNOST NAŠÍ VLASTNÍ INDIVIDUÁLNÍ KULTURY, A JAZYKU, HODNOTÁCH, POTENCIÁLU A VZTAZÍCH?

„Jedinec skutečně existuje, jenom pokud vstoupí do živého vztahu s jiným jedinci. Kolektiv skutečně existuje, jenom pokud je tvořen živými jednotlivými VZTAHY.“

Martin Buber.

Jeho poselství zní: ANI prostřednictvím určité skupiny nebo komunity, ANI pomocí osamocené vlastní meditaci - ať už v ústraní, nebo prováděné ve skupině, ale pouze skrze VZTAH JEDNOHO JEDINCE K DRUHÉMU V JAKĚKOLIV SKUPINĚ NEBO KOMUNITĚ, může naše skutečná individualita - a všechny její neomezené potenciality – přijít na světlo a zářit JAKO světlo Božského Vědomí.

V praktických podmínkách odejdeme od křesel v řadě a vyvýšených podíí v halách moudrosti – a přejdeme k důvěrným KRUHŮM – ale nikoliv kruhům, v nichž lidé zavírají své oči ve zmrazeném introspektivním tichu, jejichž těla jsou zcela NEHYBNÉ v rigidních meditačních polohách, jejichž oči jsou zavřené JEDEN DRUHÉMU – a stejně tak uzavřeni svými těly a smysly.

NE – VZTAHOVÉ ‘meditační‘ skupiny nebo společenstva tohoto druhu se prostě jednoduše UZAVÍRAJÍ každé možné rozmanité jemné a plynulé řeči těla – a tím bohatým možností rezonující vtělené přímé komunikaci duše. Místo toho vytvářejme meditační kroužky, v kterých jsou všichni jednotlivci, jako těla plně PŘÍTOMNÍ A OTEVŘENÍ - JEDEN DRUHÉMU A SOBĚ NAVZÁJEM – a v kterém mohou jednotlivci vzájemně rezonovat čelem k sobě a KOMUNIKOVAT jeden z druhým, ať řečí nebo tichem, jazykem slov nebo obličejem, zrakem a tělem jako celkem.

Jinými slovy, učiňme svým novým mottem ‘DRUZÍ Dotazování‘ spíše než ‘SEBE – Dotazování‘ se správným uvědoměním, že kvality a potenciály vědomí vtělené každým a všemi ‘DRUHÝMI‘ individualitami v našich životech (nebo v meditační skupině či společenství) je samo nejvyšší dar Božství než osobnost jakéhokoliv jednoho jediného učitele – nabízející nám jak samo zrcadlo, tak cestu k novým aspektům a kvalitám naší vlastní mnoha tváří projevující se DUŠE - slovo, které nemá ekvivalent v žádném Východním jazyce.

A konečně a především, nepředpokládejme, že naším cílem je hledat ‘vysvobození‘ Z našeho ‘ega‘, ‘intelektu‘, ‘mysli‘, ‘těla‘, ‘žádostí‘, ‘emocí‘ a ‘smyslů‘. Uvědomme si, že naším skutečným účelem je naopak JEJICH vysvobození – nechat je SVOBODNĚ POVSTÁVAT, VYJADŘOVAT, ZTĚLESŇOVAT A KOMUNIKOVAT JE SAMÉ – ve Vědomí s Vědomím a jako Vědomí – namísto hledání oddělenosti od nich, rigidního ovládnutí a uvalování na ně tíže a jařma potlačování – právě toto bylo původní a nejvíce ŽIVOT – NEGUJÍCÍ smysl ‘jógy‘, který ale stále přetrvává v neo - Východních meditačních kultech.